

EMANCIPACE

Levicový diskusní občasník Pražské organizace Strany Demokratického Socialismu

Číslo 2 Červen 2003

Milý čtenáři !

Do rukou se Ti dostává druhé letošní číslo Emancipace. Vychází krátce po referendu o vstupu ČR do EU a tři měsíce po druhém zasedání 7.sjezdu SDS, který se zabýval jejími dlouhodobými programovými východisky v nových podmínkách, vyplývajících především z našeho vztahu k EU. A čtyři materiály, uveřejněné v tomto čísle, mají vést k hlubšímu zamyšlení nad našimi dlouhodobými strategickými záměry po vstupu ČR do EU. První článek napsal před 54 lety Josef Macek, kdysi významný český ekonom a politik. V 30.letech byl spoluvytvůrcem ekonomického programu české sociální demokracie. Po květnové revoluci sice již nepatřil k politikům první garnitury, ale jako děkan Vysoké školy obchodní, autor pětidílné učebnice Sociální ekonomika stále patřil k autoritám, jehož statě o problémech výstavby socialismu v poválečné ČSR se těšily velkému zájmu. Článek K Masarykově „České otázce“ vyšel v časopise Naše doba, založeném T.G.Masarykem na sklonku 19.století a na jeho doporučení redigovaném J.Mackem od roku 1923. Vyšel rok po Únoru, krátce před zrušením Naší doby a v nuceným útekem manželů Mackových do emigrace. Článek lze považovat za odkaz J.Macka naší době - mám na mysli především jeho připomenutí Masarykových pravidel posuzování národů, zvláště slovanských, a z toho odvozené Mackovo krédo, že program sociální, národní a humanitní jsou názvy pro tři pohledy na tutéž věc.

Autorem druhého článku z konce loňského roku Válka a mír ve světě tří civilizací je PhDr. Josef Heller, CSc, jeden z vedoucích pracovníků TaP - teoreticko analytického pracoviště ÚV KSČM. Jedná se o recenzi knihy manželů Tofflerových Válka a antiválka, která vyšla v USA v r.1993. Navazuje na známé futurologické bestsellery Tofflera Šok z budoucnosti a Nová civilizace. Třetí vlna. ze 70. a 80. let. Pro nás jsou zajímavé a poučné především Hellerovy závěry pro současnou strategii levice : boj progresivních sil v technotronní éře nemůže ve svém hlavním proudu kopírovat formy z éry industriální zbraněmi v rukou bojovníků proti globalistickému kapitalismu musí být informace, kvalifikace, počítače..a začít musíme studiem takových prací jako jsou díla Tofflera. Článek zveřejňujeme s autorovým svolením.

Třetím materiálem je seminární práce Štěpána Rychtáře (z 27.4.2003), studenta Masarykovy univerzity v Brně (katedra politologie, Fakulta sociálních studií), nazvaná Časopis Emancipace. Najdeme v ní objektivní popis naší strany (na základě internetových stránek SDS a studie P.Fialy, ředitele Mezinárodního politologického ústavu při MU, - Komunismus v ČR, vydaná r.2000), detailní rozbor 12 čísel Emancipace a rozhovor mezi autorem analýzy a „šéfredaktorem Emancipace“. Podle autora „Emancipace věrně odráží povahu a smysl existence SDS, pro níž je mnohem důležitější vytvoření ideologické platformy moderní socialistické strany než preference voličů“ „a v níž dochází k „velkému vnitrostranickému pnutí a hledání východisek pro novou levicovou platformu“. Je dobré, že jsme stále ještě objektem politologických studií, které jsou zároveň ostře nastaveným zrcadlem našich možností. Jsme marginální mimoparlamentní stranou, jejíž postavení by snad mohlo částečně změnit vypracování nové levicové platformy. Takový je závěr brněnského studenta. Budiž nám vzpůrka při plnění sjezdového úkolu zpracovat nový dlouhodobý program SDS.

Toto číslo Emancipace uzavírá Plácek se stanoviskem východočeské organizace SDS ze 17.5. k programovým materiálům 7.sjezdu. Zahajujeme tím vnitrostranickou diskusi v pražské organizaci SDS k návrhu dlouhodobého a realizačního programu naší strany a doufáme, že bude živější, než tomu bylo doposavad. Těšíme se na Vaše příspěvky.

Vladimír Seidl, místopředseda CV SDS

K MASARYKOVĚ „ČESKÉ OTÁZCE“

JOSEF MACEK

Nové vydání „České otázky“ (I.vyd.1894) a „Naši nynější krize“ (I.vyd.1895) - jež vyšlo před krátkou dobou nákladem Činu a je už rozebráno - přimělo asi mnoho čtenářů k přemýšlení o tom, co se změnilo v našich národních poměrech od napsání těchto knih. Za toho půlstoletí se vskutku od základu změnilo naše poměry politické, hospodářské, osvětové, zkrátka sociální, ale některé důležité problémy našeho veřejného života zejí před námi stejně jako tehdy, když je rozebíral Masaryk, ač třeba pod jiným jménem, nebo - možno-li tak říci - v jiné dimenzi. Tak např. stejně jako v době Masarykově projevují se dnes určité kazy v českém charakteru, stejně trvá úkol vychovávat národ k humanitě, odstranit indiferentism nejen náboženský, ale i politický, a přitom čelit fanatismu stejně jako tehdy škodí národu lenost „hodných lidí“ (jakýsi pseudoliberalism), stejně duní bezobsažná hesla vlastenecká i jiná, jež už Masaryk potíral (např. o „prostředkování mezi Východem a Západem“), stále ještě trpíme přehnaným historismem a nechápáním úkolů současných atd. - Jen si ještě dnes po těch padesáti letech jasněji uvědomujeme, jaké následky se dostavily z příčin, které už Masaryk odhaloval, a mezi nimiž politická nezralost, nezkoušenost, povrchnost a téžavé improvizátorství překáželo politice, kterou Masaryk nazýval realistickou.

Její základ podal v kap.21., v níž uvedl „devatero metodických pravidel, jimiž se spravuje při posuzování a studiu národů a obzvlášť také slovanských“. Z nich aspoň první tři („zásady všeobecné“) budtež zde ve stručnosti uvedeny:

1.“O národech i o národě vlastním může se souditi docela nestranně a není třeba zbožňovat vlastní národ.“ „V národy vyvolené nevěřím.“ „Poznávám také chyby jiných národů, ale ty mne tak nepálí jako chyby národa mého - mne samého“. „Myslím, že je mravní povinností mluvit o národech vlastních i cizích odkrytí: augurví překáží vlastním pokroku.“

2.“O vlastnostech národů soudívá se téměř pravidlem nesprávně nebo aspoň povrchně.“ „Stačí posuzovat jednotlivá společenská zařízení, některé jednotlivé vlastnosti duchovní a tělové - vůbec neodvažuji

se k paušálnímu ani chválení, ani odsuzování podle zvyku těch, kteří dnes z národnostních vášní a rozčilení žijí“.

3.“Jako při člověku i při národu hledím hlavně na duši a ducha. Jazyk nepokládám za svatý, ale za prostředek sloužící duchu ve zlém i dobrém. Mateřský jazyk přirozeně je prostředek nejmilejší a tudíž i nejjúčinnější. Ve sporech národnostních jde mně především o zápas duchovní - idee a city, mravní cíle mně rozhodují. Pokládám brání jazyka za barbarství bezduchého ;materialismu a politického mechanismu. Proti hmotě však bojovati chci proto jsem dávno vystoupil z církve modloslužebného slovíčkářství a národnostního fanatismu. Mravnost - lidskost musí být cílem každého jednotlivce a národa. Zvláštní národní ethiky není.“

Tyto Masarykovy zásady platí nejen pro úvahy o problémech národních, ale i o jakýchkoli otázkách společenských skupin, např. politických stran, tříd, církví atd. Jen zkusme dosadit do hořejších odstavců místo slova národ názvy jiných skupin společenských.

Často slyšíme dotaz, co by řekl Masaryk k té neb oné otázce našeho veřejného života. Na to by mohl dát přesnou odpověď jen on sám. Náznaky této odpovědi však najdeme už v těchto dvou spisech vydaných před půl stoletím (a ovšem tím spíše v jeho Světové revoluci a Hovorech s K.Čapkem). Už tehdy - i vždy později - psal Masaryk proti „modloslužebnému slovíčkářství“ mělkého vlastenčení, proti národnostnímu, stranicovému a církevnímu fanatismu, proti násilnické politice germanisační (podobně dřívější politice protireformační), a naproti tomu stále hlásal lidskost ve vztazích mezi lidmi a mezi národy. Jméno Masarykovo bude vždy spojováno se zásadou humanity. „Obrození (národní) bez cílů humanitních je právě neúplné, necelé.“ (Krise, kap.3.) Humanita je mu obsahem programu národního, a řešením otázky sociální je mu uskutečňování lidskosti. Program sociální, národní a humanitní jsou názvy pro tři pohledy na tutéž věc.

Snad nejednoho čtenáře překvapí, jak Masaryk už

před půl stoletím zdůrazňoval program lidovosti. (Viz Č. ot., kap. 40. aj.). Dělá rozdíl mezi demokratismem liberálním, který se po Evropě šířil po francouzské revoluci, a demokratismem socialistickým, který označuje slovem lidovost. Píše (Krise, kap. 11.): „Nár. listy proti lidovosti realistů jako trumf uváděly tento /t.j. liberální/ „demokratism“. O jména arci neběží, ale o věc, a věc je dnes ta, že demokratism porevoluční, buržoasní, zaměněn demokratismem sociálním a socialismem (v různých odstínech) vůbec. Nejsme již demokraty, ale lidovci“.

Prováděje srovnání mezi politickou orientací Palackého a Havlíčka (Č. ot., 41.), ukazuje Masaryk, že „Havlíček byl demokratičtější a vlastně lidovější než Palacký“. Masaryk dal najevo souhlas nejen s filosofií, ale také s osobností Havlíčkovou mnohokrát, zvlášť svou krásnou knihou o Havlíčkovi. Ve spise „Jan Hus“ vyznal: „Netajím se tím, a soudnější čtenář; postřehne to v mých pracích, že Havlíčka mám radši ale tak jako Havlíček si cenil Palackého, tak i já opětovným studiem Dějin a statí Palackého utvrzuji se pořád více a více v uctivosti, kterou pocituji před jeho filosofickou hloubkou a důsledností.“

V Masarykovi byla spojená lidskost a lidovost v nerozlučnou jednotu. Proto nesnesl, aby lidovost se projevovala nelidsky. Vystoupil proti velmi „lidové“ pověře své doby o rituální vraždě a rasovému antisemitismu, stejně jako proti „lidové“ lásce a úctě k „Rukopisům“. Nejeden Masaryk stejně jako F. L. Rieger a jiní znalci naší národní povahy se ostře vyslovil proti naší největší nefesti - závisti, která je příčinou jiných vad: nenávisti, nesvornosti, neschopnosti k organizaci vlastní vlády a správy, k řevnivosti mezi obcemi, kraji, povoláními, kategoriemi veřejných i soukromých zaměstnanců, umělců, vzdělavců atd. - Nemůže nám být útěchou, že také v jiných národech se vyskytují tyto lidské vady. „Chyby jiných národů mne tak nepálí jako chyby národa mého.“ K těmto slovům Masarykovým bychom mohli dodat, že naše chyby dnešní nás pálí víc než chyby našich otců a dědů před padesáti lety.

x x x

Každý národ má svou Otázku. Pro každý národ je to otázka mravní, politická, hospodářská, zkrátka sociální. Tyto názvy jsou jen různé pohledy na tutéž věc, nejsou to různé díly programu, které by bylo možno řešit postupně, řekněme napřed „otázku hospodářskou“, pak „otázku mravní“ a pak „otázku politickou“. Ostatně už se u nás začíná uznávat, že nemůžeme zvedat výrobu bez uspokojování smyslu pro spravedlnost v rozdělování jak úkolů, tak výsledků výroby, a že bychom nepřiměli lidi k tomu, aby v potu tváře a s rizikem zdraví a života pracovali, kdyby bylo

možno se snadno a beztravně obohacovat bez poctivé práce, anebo že nelze budovat občanskou solidaritu za současného rozdmýchování závisti a nenávisti jedněch proti druhým

Masaryk v těchto knihách i v celém svém působení učil náš národ zvykat pravdě, i když je nepříjemná, a odmítat lež, i když se zdá prospěšná a chytrá, čili - jak se říká - „taktická“. Často opakoval, že chytráci nakonec prohloupí, a pravda zvítězí.

A tu jsme u zvláštního rysu Masarykových projevů, který mívál nežádoucí následky. Masaryk někdy zhušťoval svoje výrovy do jedné věty, která osvětlila věc jen s jedné stránky, nevystihla ji však v její úplnosti nebo podmíněnosti. Tak např. jeho slavná věta „Demokracie je diskuse“ osvětluje jen jednu stránku demokracie, nevychopává však její pojem. Demokracie není pouze diskuse, nýbrž také rozhodování hlasováním, provádění a kontrola. Nekritičtí čtenáři Masarykových slov zhusta se spokojovali jen s tou diskusí! - Starodávná věta „Pravda vítězí“, Masarykem zdůrazněná a povýšená na naše státní heslo, nebyla chápána ve své podmíněnosti, totiž že pravda vítězí, jen když si opatří potřebnou sociální moc - jinak může dočasně vítězit lež opřená o násilí. Ona věta byla od mnohých přijímána jako uklidňující věštba, že se pravdě nemůže nic stát. Co se Masaryk napobízel k „drobné práci“ osvětlové, která je základním předpokladem vítězství pravdy v demokracii! Někteří lidé se rozběhlo teprv, když Karel Čapek k heslu „Pravda vítězí“ dodal: „ale dá to fušku“.

A konečně: Co Masaryk mínil, a jak se mu rozumělo, když uzavřel svou Světovou revoluci větou: „Ježíš, ne Caesar, opakuju - toť smysl našich dějin a demokracie.“ Kolik lidí se chylo pouze těchto slov, a nedbalo na to, že jimi Masaryk uzavřel své úvahy o epoše, v níž po velkém duševním zápase rozhodl se užít také prostředku „caesarského“, tj. ozbrojeného násilí zorganizováním legií k uskutečnění národní svobody. A zkušenosti z „míru“ po první světové válce taktéž prokazují, že demokracie potřebuje k obraně svého humanitního obsahu organizované moci státní, tedy zas prostředku „caesarského“. - Masaryk - jako každý státník - kladl v různých situacích důraz na to, čeho bylo právě nejvíc zapotřebí, ale z toho se nesmí vyvozovat, že popíral nebo odmítal činitele nebo zásady jiné.

A tak tedy čtème dnes Masarykovu Českou otázku. Naši nynější krizi i všechny ostatní jeho spisy - zvlášť Světovou revoluci - v osvětlení jich jeho politickou praxí, kterou často doplnil, co řekl a napsal.

Naše doba, 1949, s. 193-197

VÁLKA A MÍR VE SVĚTĚ TŘÍ CIVILIZACÍ

JOSEF HELLER

Dlouhou cestu po řadě zemí světa urazila publikace prestižních amerických autorů Alvena Tofflera a Heidi Tofflerové vydaná v r.1993 než se mohla transformovat do české podoby pod názvem *Válka a antiválka*. Jak porozumět dnešnímu globálnímu chaosu. (Vyd. nakladatelství Dokořán a Argo, Praha, 2002, 303 str.).

Kniha je logickým pokračováním známých „futurologických bestsellerů“ autorů, jako byly práce Šok z budoucnosti, (česky 1992) a Nová civilizace. Třetí vlna a její důsledky (česky 2001). Autoři tentokrát zaměřují svou futurologickou analýzu do oblasti, která je většinou společenským vědcům bytostně cizí, jejíž charakter a význam v současném světě globálního kapitalismu však prochází dramatickou přeměnou a těší se zvýšenému zájmu elit, totiž do oblasti války a vojenství. Jen v menší míře, přes deklarovanou (marxistickému recenzentovi se přímo vnučuje termín „dialektická“) jednotu, kterou autoři zdůrazňují, se práce věnuje i protipólu války - míru a mírovému hnutí. I tak je však publikace obou autorů neobyčejně cenná a podnětná a záleží jen na čtenáři, dokáže-li plně její přínos využít a dále rozvíjet.

Dovolují si v této souvislosti jednu úvodní poznámku k metodologii autorů, která nemá mít v žádném případě pejorativní charakter vůči těmto autorům. Je zcela jasné, že ideologicky a politicky stojí autoři pevně na pozicích vládnoucí třídy současného světa - globálního kapitálu v jeho zvláště koncentrovaném americkém ozvláštnění. Tato skutečnost pochopitelně nasazuje jejich metodologii určitou udu danou zájmy a sebeiluzemi těch sil, kterým slouží. Projevuje se to zejména v neschopnosti autorů pochopit podstatu války jako pokračování politiky určité třídy jinými, násilnými prostředky a v jejich takřka výhradním soustředění na vojensko-technickou stránku války a její determinovanost úrovní výrobních sil. Tito autoři však svou limitovanost úspěšně překračují a dopracovávají se až k poznatkům, které jsou plně kompatibilní s poznatky marxistické teorie formulované již dávno před krachem tzv. reálného

socialismu, případně jsou na tyto marxistické přístupy snadno převoditelné. Naopak marxistickému teoretickému bádání, které od dob klasiků dávalo pro zkoumání války a míru významnou a stále plně funkční kostru, poskytují Tofflerovi svou informovaností o nových tendencích současného světa velmi cenné „maso“. Bude velmi smutné, jestliže nám současný marasmus marxistické teoretické fronty (nikoli krize marxismu !!!) zabráni přínos těchto autorů náležitě využít, aniž bychom samozřejmě utonuli v zálučných proudech jejich rozporné metodologie.

Ve své velmi čtivé a přehledné publikaci rozčleněné do 6 dílů a 25 kapitol vycházejí Tofflerovi ze svých rozhovorů, které měli s předními americkými generály nového typu (generály - intelektuály), kteří kdysi po vietnamském fiasku a tváří v tvář dilematu, jak čelit převaze SSSR v Evropě a nerozpoutat přitom nic neřešící jadernou katastrofu, začali pracovat na nové vojenské strategii. Pro tyto generály byla cennou inspirací kniha Tofflerových „Třetí vlna“ a základní myšlenky této knihy ožívají i v naší recenzované publikaci.

Na samém počátku argumentace autorů je poznametka, který se průměrně erudovanému marxistovi musí zdát banální - totiž poznatek, že způsoby války odpovídají způsobu, jakým ta která společnost produkuje bohatství (str.68). Autoři však s tímto poznatkem nezacházejí nikterak banálně. Vzhledem k tomu, že periodizují vývoj společnosti (a tedy i způsobu produkce bohatství) do tří velkých etap - civilizačních vln, charakterizují tři typy válek, které znají dějiny:

Válka první vlny, je vedena zemědělskými preindustriálními civilizacemi(civilizacemi motyky) a je charakterizována bojem o půdu, fyzickou silou bojujících a jednoduchými nástroji.

Válka druhé vlny - industriální civilizace (civilizace běžícího pásu) je charakterizována masovou válečnou výrobou, masovými armádami využívajícími masové nasazení strojů i masovým ničením živé síly a materiálních hodnot protivníka.

Autoři pochopitelně největší pozornost věnují civilizaci a válce třetí vlny (počítač), která změnila strategickou rovnováhu vytvořivši se po druhé světové válce a vedla k pádu socialismu, jeho uzbrojení.

Pro nás neobyčejně významnou je charakteristika nejen války, ale celé společnosti prvního historického pokusu o socialismus jako společnosti, která nedokázala překročit (a to ani ve vojenství) rámec civilizace druhé vlny. Ať jsme si jakkoli vědomi faktu, že rozlišování základních kvalit války a civilizace v zásadě abstrahuje od charakteru vlastnictví a třídních poměrů a soustřeďuje se převážně na různé kvality výrobních sil a technické stránky jak války, tak protiválečného odporu, při četbě příslušné pasáže knihy vzniká logicky marxistický závěr. Ano, vzhledem k nedokonalým výrobním vztahům v první formě socialismu nepřekročila tato forma kontext industriální civilizace a proto zanikla. To, co nezbytně potřebujeme, musí být socialismus elektronické éry - socialismus počítačů a komunikačních sítí, který by měl ovšem adekvátní rámec ve formách vlastnických vztahů, třídění i profesní struktury, kultury, stylu života apod. Jak by měl takovýto socialismus vypadat? Co nám pro jeho poznání dává studium knihy vyhraněné buržoasních autorů?

Autoři při charakteristice války a armády třetí vlny ustavičně srovnávají jednotlivé typy civilizací a jednotlivé typy válek. Jedním z dominantních tezí celé práce je konstatování, že současný svět je trojčlenný - že na něm existují vedle sebe všechny tři civilizační typy společnosti a také všechny tři základní typy válek, které ovšem nebyvají vždy časově a prostorově odděleny, jsou vzájemně promíchány a vytvářejí obrovské množství kombinací. Prvky války třetí, elektronické vlny se podle Tofflerových poprvé výrazně projeví v operaci Pouštní bouře, kde výrazně přispěly k americkému vítězství, jakkoli zde koexistovaly s prvky války druhé vlny, na kterou jediné byl Saddám Husajn připraven.

Co podle Tofflerových charakterizuje produkci bohatství ve třetí vlně a jak se to odráží v charakteru války a ozbrojených sil? "Vojenská revoluce v plném smyslu slova nastupuje tehdy, když přichází nová civilizace, která vyzve na souboj civilizaci starou, kdy se celá společnost transformuje a přitom nutí své ozbrojené složky, aby se měnily na každé své úrovni zároveň - od technologie a kultury až k organizaci, strategii, taktice, výcviku, doktríně a logistice. Pokud něco takového nastane, pak vztah armády k ekonomice a ke společnosti se transformuje a poměr vojenských sil otřásá." (str.44)

Zatímco v ekonomice druhé vlny byly hlavními výrobními faktory půda, práce, suroviny a kapitál, dnes je ústředním zdrojem ekonomiky třetí vlny poznání - data, informace, obrazy, symboly, kultura, filozofie a hodnoty. Tam, kde nastupuje poznání, je možné snížit materiálové a energetické vstupy, je možné a nutné decentralizovat velké společnosti, místo masových armád vznikají armády menší, decentralizované, se specializovanými týmy, vyzbrojené „inteligentními zbraněmi“ přesně zasahujícími vybrané cíle, se zázémím v kosmickém prostoru.. Místo řadové odvedeného vojáka druhé vlny připomínajícího průměrně kvalifikovaného dělníka nastupují vysoce vzdělaní profesionálové s náročným a drahým výcvikem vyzbrojení především počítači a informačními a komunikačními sítěmi. Místo byrokratických struktur vznikají flexibilní útvary přizpůsobující se pohotově požadavkům zákazníka a vyrábějící nikoli masovou produkci, ale kusovou výrobu šitou na míru. I ve vojenské sféře vznikají útvary s rozsáhlou autonomií, rozhodování je předáváno na nejnižší patra organizačního žebříčku a počítá se s aktivitou, iniciativou a vynalézavostí velitelů i vojáků. Složitě celosvětové propojování nejrůznějších podniků a firem s financemi, informačními centry, instituty vzdělání a profesní kvalifikace apod., má ve vojenské sféře podobu integrace složitých systémů, náročné logistiky, systémů zpětných vazeb, učících se zbraňových systémů apod. Války nabývají charakteru koalic různě specializovaných subjektů uplatňujících k společnému zdaru vlastní komparativní výhody. Poznání, vzdělání, výcvik, iniciativa, diverzifikace, flexibilita a multimédia - to je odraz globálně kapitalistické civilizace, založené na vědeckotechnické a informační revoluci, ve sféře války.

To, co Tofflerovi nedovedou, je rozebrat, do jaké míry se v jimi nastíněném profilu války uplatňují obecně civilizační přednosti, které by proti kapitalismu mohl využít např. společenský systém založený na samosprávě jako dominujícím vlastnickém a organizačním principu a v čem by tento systém naopak mohl mít před kapitalistickým přednost.

Povšimněme si však ještě jednoho zajímavého momentu ve futurologických vizích Tofflerových, který sice částečně vyplývá z ideologické funkce jejich teorie, přesto však není neracionální a je plně slučitelný s marxistickým konceptem války jako třídního násilí. Je to závěr, že masové ničení živé síly i materiální základny protivníka je charakteristické pro války druhé civilizační vlny a v podmínkách války třetí vlny je spíše disfunkční. Nelze kriticky nekorigovat vize války s minimálními ztrátami ži-

voťů vojůků i civilního obyvatelstva, ůvahy o neletálních zbraních, které nezabíjejí, ale např. mění rozvášněný dav náboženských fanatiků v zmatenou množinu kálejících a kašlajících individuí, zbraních, které přesně ničí počítačové sítě, databáze a velitelská centra a tím dosahují vítězství apod. Na druhé straně však nelze ani staromilsky popírat možnosti vědy a techniky a především nelze si nepřipomenout, že cílem vládnoucí třídy v globálním kapitalismu je prosazení vlastní moci a zabezpečení vlastního způsobu přivlastňování nadhodnoty, což je ve vypálené a zdevastované zemi pokryté mrtvolami těžko proveditelné.

U Tofflerových můžeme hledat mnohá varování před moderními zbraněmi hromadného ničení i před novými zbraněmi třetí vlny. Připomínají řadu problémů vyplývajících z prostupování civilního a vojenského sektoru, z vlády médií, z užívání kosmického prostoru, z robotizace zbraňových systémů apod. Co u Tofflerových nemůžeme hledat, je předvídání nebezpečí, kdy by kapitalismus pro překonání svých krizových rozporů potřeboval dokonalejší mechanismy ztotožnění jak neprivilegovaných vrstev, tak zemí druhé či první vlny. Nemůžeme u nich hledat poznání, že USA nemusí být jen dobrotivým strýčkem, který neletálními zbraněmi ve shodě se světovým společenstvím eliminuje různá vybočení, šílené vládcy, sebedestrukční elity apod. v zájmu míru a pokoje na zemi. V tomto směru dává současná válkyctví Bushovy administrativy jistě i Tofflerovým mnoho podnětů k zamyšlení.

Na druhé straně ovšem nelze popřít, že Tofflerovi si neidealizují společnost třetí vlny a sami aktivně upozorňují na různé nebezpečí a těžko předvídatelná rizika vyplývající ze současné existence tří civilizací na planetě, z přebírání zbraní třetí vlny společností na nižší úrovni, z nekonečné diferenciace různých politických hnutí, překonávání národních států apod. Jako příklad paradoxů, které může nastolit civilizace třetí vlny (dodáváme - v podmínkách kapitalismu) je třeba otázka, zda nemůže být jednou humanějším přístupem než je boj proti obchodu se zbraněmi, rozšíření „neletálních zbraní“, které nevedou k takovému ničení a zabíjení, jako zbraně druhé vlny. Vysokou míru vědecké objektivity Tofflerových představují ty pasáže knihy, kde autoři rozbíjejí iluzi o tom, že v zóně obhospodařované tzv. velkými demokraciemi, je válka nemyslitelná. Prostor této recenze nám nedovoluje se s těmito otázkami zabývat podrobněji.

Omezenější místo zaujímá v knize Tofflerových

otázka, jak vytvořit mírové uspořádání třetí vlny? Tofflerovi sice uvádějí řadu námětů. Volají po přeměně OSN z klubu slabnoucích národních států v jakýsi celosvětový parlament různých hnutí a struktur, regionů apod. Navrhují vytváření jakéhosi soukromého podnikání v oblasti vojenství, kdy by různé nevládní nebo přímo soukromé organizace pronajímaly OSN své jednotky vycvičené a vyzbrojené podle potřeb třetí vlny, upozorňují na nepostizitelnou hranici mezi civilní a vojenskou výrobou za situace, kdy multifunkční vědecký poznatek či technologie, počítač a vzdělání jsou neúčinnějšími zbraněmi. Navrhují všeobecnou dostupnost vojenských dat jako záruku míru, všeobecný volný přístup ke kosmickým prostředkům spojení a sledování, všeobecnou informovanost o nových vědeckých poznatcích a technologiích vůbec, ale i o jejich tvůrcích, nové využití smluvních zavazujících systémů apod. Všeobecně zde akcentují využití možností poznání, ke kterému mají bezhraniční důvěru. Svůj výklad završují projekcí globálního systému 21. století, ve kterém se pevné národní státy nahrazují „měkce vymezené“ státy, jejichž hranice jsou překrývány regionálními spojeními a nadnárodními korporacemi, kde z moře chudoby ční souostroví „high-tech“ a technopole třetí vlny, kde sociálními subjekty jsou výkonní ředitelé, mniši a mulláhové zmrtvýchvstalého náboženství, kde světem prostupují nejrůznější nadnárodní zájmové organizace, společnosti a náboženství. V těchto podmínkách dochází k hyperpropojení všech prvků tohoto systému a kde vedle sebe dochází k dosud nebyvalé rychlosti změn poháněné rychlostí komunikace a kdy to vše komplikuje souběžná existence pospolitostí na různé civilizační úrovni s různými potřebami, za něž jsou tyto společenství ochotny vést válku.

Vrcholem povtivosti, ale také omezenosti perspektivami kapitalismu je konstatování autorů, že vznikající systém nemá tendenci k rovnováze, je těžko předvídatelný, iracionální. Tofflerovi jsou ovšem optimisté, věří na civilizační vymoženosti, na poznání, které zadrží ruku na spoušti. Jejich krédem je následující formulace:“

Příslib 21. století se rychle vypaří, pokud budeme používat nadále intelektuálních zbraní věčejška. Zmizí o to rychleji, když byt i na okamžik zapomeneme na střízlivá slova Lva Trockého: Možno, že vy nemáte zájem o válku, ale válka má zájem o vás.“

* * *

Přečte-li čtenář vybavený marxistickou metodologií tuto knížku, rozhodně nelituje. Kniha v něm e-

vokuje řadu spojení, nápadů a otázek. Otázky nejnaléhavější asi autoři knihy sotva předpokládali, i když k jejich zodpovězení vytvořili určité předmostí. Jsou to otázky týkající se forem třídního boje v globálním kapitalismu založeném na soužití společností různých civilizačních vln - agrárně prekapitalistických, industriálně kapitalistických a kapitalisticko-technotronních (globálně kapitalistických, superimperialistických). Autoři nám vysvětlili, jak vypadají války třetí vlny, jak se kombinují s válkami ostatních vln a naznačili nám i určité matné obrysy forem zabezpečení míru a protiválečného hnutí třetí vlny. Vpustíme-li do futurologie Tofflerových prvky marxistické analýzy války v podmínkách globálního kapitalismu vyplývá z ní názorem, že boj progresivních společenských sil této „technotronní“ éry nemůže ve svém hlavním proudu kopírovat formy z éry industriální nebo dokonce preindustriální, i když, vzhledem k rozmanitosti civilizačních forem na planetě nemůže ani tyto formy zcela vyloučit (viz např. klasický partyzánský boj proti oligarchickým pozemkovým elitám Latinské Ameriky nebo náboženskému fundamentalismu muslimských států či drogovým mafiím). Musí však mít nad globálním kapitalismem a prekapitalistickými elitami či novodobými mafiemi mít výraznou převahu především v tom, že nezahrnuje masové či individualizované ničení a zabíjení konec konců dopadající na příslušníky nepřivilegovaných vrstev. Ve svých politických formách nesmí perzekuovat individua z reakčních a privilegovaných vrstev. V ideologické oblasti nesmí znásilňovat myšlení fundamentalismem jakéhokoli druhu. S využitím „neletálních prostředků“ a v konfliktech „nízké intenzity“ musí proti globálnímu kapitálu kombinovat prvky druhé i třetí vlny, tam, kde primitivně vykořisťuje zaostalé země třetího světa a neorganicky, násilně předbíhá proces překonávání národně suverénních států nebo tam, kde v nově industrializovaných zemích manipuluje vědomím, porušuje demokratické principy a potlačuje lidská práva, včetně práv sociálních. Partyzánské hnutí v zemích třetího světa, masové demonstrace a stávky (prostředky první a druhé vlny) budou tedy jistě patřit k zastarávající výzbroji antiglobalistických hnutí světa, tak jako armáda USA používá proti svým odpůrcům nejen vyspělé technologie, ale také kobercové ničivé bombardování.

Těžiště třídního boje 21. Století však musí být někde jinde - jeho klíčovou zbraní musí být stav, kdy poznatky a kvalifikace lidí slouží jak k rozvoji samosprávného vlastnického sektoru a demokracie,

tak k obraně tohoto vlastnictví a demokracie před různými formami „letálního“ či „neletálního násilí ze strany globálně kapitalistické reakce, včetně jejích záloh v podobě hnutí skinheadů či fundamentalistických nacionalistických či náboženských bojůvek a hnutí. Zbraněmi v rukou bojovníků proti globálnímu kapitalismu musí být informace, počítače sloužící v případě potřeby k inteligentní destrukci elektronických sítí zneužívaných privilegovanými vrstvami proti širokým vrstvám občanů, počítačové viry zasahující finanční kapitál v jeho nejcitlivějších doménách. Patří sem ochrana proti neletálním zbraním přeměňujícím masový odpor občanů v nedůstojnou frašku. Patří sem však zároveň i schopnost budovat na základě tohoto poznání samosprávné podniky třetí vlny jako skutečné „pevnosti“ či „tankové armády“ pro levicové hnutí, informační a komunikační sítě, které by vytvořily pro levicové antiglobalizační hnutí potřebné zázemí. Patří sem mezinárodní provázanost proudů a hnutí přes hranice národních celků, hyperpropojení nejrůznějších dlouhodobých i ad hoc vznikajících aliancí politických i zájmových hnutí, iniciativ a skupin. Patří sem důraz na znalosti a kvalifikaci účastníků levicových hnutí, výcvikové technologie pro občany v oblasti jejich účasti na řízení společnosti i podniků. Patří sem média spojená se samosprávným sektorem, flexibilní týmy odborníků vymýšlejících nástroje proti zbraňovým systémům a technologiím v rukou špiček elity, čelícím možnosti zneužití výsledků biologie, genetiky apod. Tak jako uvažují Tofflerovi o kognitativních bojovnících a kognitivní strategii, musí levicové hnutí uvažovat o získávání kognitariátu a počítačového proletariátu do svého čela, aniž by odmítalo „bojovníky druhé vlny“ - dožívající klasický industriální proletariát a rolnické masy v zemích první vlny.

To všechno jsou problémy, které se musí stát objektem zkoumání teoretiků i praktiků, kteří jsou spojeni s pokrokovými levicovými a antiglobalizačními hnutími současné epochy - epochy dočasného vítězství globálního kapitalismu. Měly by být i předmětem zkoumání odborného zázemí KSČM. Prvním krokem k tomuto zkoumání může být právě důkladné prostudování recenzované publikace, která velice přesně vyjadřuje rozpornou náladu globální elity, elity, která na jedné straně ještě plně nevyhodnotila nové možnosti své vlády, na druhé straně však zároveň už pociťuje bezvýchodnost svého společenského systému a vnímá četná rizika, která ho ohrožují.

ČASOPIS EMANCIPACE

ŠTĚPÁN RYCHTÁŘ

Seminární práce

1. Úvod

Rád bych se ve své práci o časopisu Emancipace zaměřil nejdříve na obecnou charakteristiku vývoje Strany demokratického socialismu, která časopis vydává. Toto shrnutí o historii strany napomůže k lepšímu pochopení povahy časopisu.

Dále hodlám stručně analyzovat celkovou povahu časopisu (jeho tematické zaměření, dostupnost, vydavatele aj.).

Závěrem se pokusím celkově shrnout význam a můj osobní dojem z časopisu na základě získaných poznatků. Dále také přikládám interview s šéfredaktorem Emancipace p. Stanislavem.

2. O Straně demokratického socialismu

Strana vznikla sloučením dvou levicových subjektů - Strany demokratické levice a Levého bloku - 21. 6. 1997 na jejich společném sjezdu, v číselné posloupnosti označovaném jako třetí a nejdříve nesla složený název Levý blok-Strana demokratické levice (LB-SDL). Za její předsedkyni byla zvolena dosavadní místopředsedkyně Levého bloku Marie Stiborová a dosavadní předseda SDL Josef Mečl se stal jedním z místopředsedů. Nově vzniklý subjekt deklaroval ideovou blízkost sociální demokracii, s níž by rád spolupracoval. Tomuto sloučení předcházela oboustranná prohra ve volbách do PS PČR v roce 1996, která znamenala praktický rozpad vedení obou stran a odchod velké části členů původních subjektů.

Toto sloučení mělo podle vedoucích představitelů obou stran iniciovat nové aktivity a napomoci přilákat nové voliče. K tomu však nedošlo.

Ničemu nepomohl ani čtvrtý sjezd strany 13. prosince 1997, na němž byla odhlasována změna názvu strany na Stranu demokratického socialismu (dále již jen SDS).

Významnější událostí na tomto sjezdu bylo zvolení Vasilu Mohority do čela strany. Ten totiž před mimořádnými volbami do poslanecké sněmovny v roce 1998 podal celostátnímu výboru SDS návrh na ukončení činnosti SDS, především z důvodů mizivé voličské podpory a neexistence šance na jakýkoliv volební úspěch, přechod jejích členů do jiných politických stran a převedení finančních prostředků

SDS na volební fond ČSSD. Jeho návrhy byly zcela jasně odmítnuty s poukazem, že pochybnosti o existenci strany nejsou nijak zvlášť nové a provázejí oba předchozí subjekty již od voleb do PS PČR v roce 1996, avšak strana nehodnotí smysl své existence podle volebních výsledků, ale podle smyslnosti své ideové a politické platformy. Nato Vasil Mohorita rezignoval na svou funkci a vystoupil ze strany. Předsedou se po potvrzení CV SDS stal Jiří Hudeček, který jasně deklaroval význam SDS jako strany „třetí“ cesty, která plně nesdílí ani program ČSSD ani program KSČM. Její význam přesto zůstal velmi marginální a strana se neúčastnila ani předčasných voleb do PS PČR v roce 1998.

Dalším mezníkem v dějinách SDS byl její pátý sjezd 10. 4. 1999. Přestože proběhla rozsáhlá kritika dosavadní práce a úrovně strany, v jejím čele byl potvrzen Jiří Hudeček a určité změny proběhly pouze na úrovni CV.

Další významnou událostí ve vnitropolitickém dění SDS lze považovat vydání prohlášení strany „SDS dnes a zítra“ vydaného 13. 11. 1999, jež se vyjadřuje velice kriticky k současnému politickému dění v ČR, deklaruje snahu SDS o zapojování známých levicově smýšlejících osobností do politiky a snahu SDS ke spolupráci s určitými ideovými platformami v ČSSD a KSČM. V březnu roku 2000 vychází první číslo časopisu Emancipace.

Šestý sjezd SDS se konal 3. 3. 2001, kde byl zvolen nový CV SDS, který znovu potvrdil Jiřího Hudečka v čele strany.

Zatím poslední sedmý sjezd se konal 20. 4. 2002 (1. zasedání) v Jihlavě a 29. 3. 2003 (2. zasedání) taktéž v Jihlavě (a jako obvykle v hotelu Rebel). Významnou událostí se stala důkladná revize programu SDS, návrh schválení Prozatímního programu SDS a zrušení platnosti dokumentů z let 1998-2002, které jsou považovány za překonané. Bylo také rozhodnuto o svolání dalšího zasedání VII. sjezdu, a to do konce roku 2003.

Pozice SDS však stále zůstávají velmi slabé, ale současný vývoj nasvědčuje velkému vnitrostraničnému pnutí a hledání východisek pro novou levicovou platformu, která by snad mohla na jejím postavení marginální mimoparlamentní strany něco změnit.

3. Časopis Emancipace

A) Povaha časopisu Emancipace

Jedná se o nepravidelně vydávaný časopis s podtitulem „levicový diskusní občasník nejen pro členy pražské organizace SDS.“

Od jeho vzniku v březnu 2000, kdy bylo vydáno první číslo, až do současnosti vyšlo dvanáct čísel. Z toho čtyři čísla vyšla v roce 2000, tři v roce 2001, čtyři v roce 2002 a v letošním roce bylo doposud vydáno jedno číslo. (z toho Emancipace 2002/4 pro čistě vnitrostranickou potřebu - nebylo publikováno veřejně, a proto ani není zahrnuto v mé studii - týkající se především výsledků voleb v roce 2002 a určitých soukromých skutečností uvnitř SDS)

K popudu, jenž vedl ke vzniku časopisu, se jeho šéfredaktor Vít Stanislav vyslovuje ve vůbec prvním čísle takto:

„Dlouholeté zkušenosti z činnosti naší Pražské organizace nás vedou k závěrům, že málo využíváme intelektuálních schopností Vás, členů Pražské organizace. V poslední době se to projevuje tím, že se mnozí z nás snaží se svými názory proniknout do médií, zejména do PRÁVA. Z desítek našich příspěvků, se tu a tam podaří něco zveřejnit. Jen málo toho se dostane do naší vnitrostranické diskuse. Je nepochybné, že jsme schopni diskutovat a vyjadřovat se i k daleko obsažnějším otázkám. Naše názory se však v širších souvislostech do veřejnosti nedostanou. Nedostanou se ale také k jiným levicovým stranám a hnutím, nemáme žádnou platformu, kde bychom je mohli prezentovat. Jedním z důvodů je to, že v naší činnosti chybí hlubší teoretické rozpracování a následná diskuse, k zásadním postojům rozvoje světového i domácího levicového hnutí, k mezinárodní situaci, k ekonomice, k sociální problematice a k dalším oblastem, ke kterým můžeme odborně vyjadřovat své názory. Levicové strany dnes, zejména u nás, trpí nedostatečným teoretickým zájemem.“

V západním levicovém hnutí se ostře diskutuje o cestách, kam hnutí nasměrovat. Nemáme ambiciósní přístupy, ale musíme se pokusit do takové diskuse vstoupit.“ (Emancipace 2000/1)

Jak vyplývá z výše uvedeného podtitulu a citace, časopis je určen pro velmi malý okruh čtenářů, čemuž odpovídá také jeho celkové tématické zaměření obsahu psané výhradně z levicového pohledu na svět. Časopis především slouží pro vnitrostranické potřeby SDS jako ideová a politická platforma.

Ačkoli časopis není explicitně členěn na jednotlivé rubriky, můžeme ve všech jeho číslech nalézt tři

sekce.

První se nazývá tzv. „Úvodník“ a najdeme ho vždy na titulní straně, a funguje jako vyjádření názorů redakce k jednotlivým článkům v rozsahu jedné strany (A4).

Obecně slouží k ohlédnutí za předešlým vydáním, dále jako sumarizace aktuálního čísla - stručný popis článků, jména jejich autorů, často v něm také najdeme zamyšlení nad vnitrostranickým děním v SDS nebo i výzvu k mobilizaci před nadcházejícími volbami (Emancipace 2002/3).

Druhou sekci bych označil jako „náplň“ časopisu. Jedná se v průměru o 2-5 článků různého rozsahu a tematiky. Tematické články samotných a osobám přispěvatelů se budu věnovat v samostatné podkapitole.

Poslední sekci časopisu je tzv. „Plácek“, jako jediná označená a pravidelná rubrika. „Plácek“ má sloužit k názorům a námětům čtenářů. Kromě dvou čísel (2001/2 a 2001/3) zeje tato rubrika prázdnotou.

Pokud se jedná o celkový dojem z tištěné verze z pohledu celkové grafické úpravy a přehlednosti článků, působí časopis poněkud „samizdatově“ (domnívám se že důvodem není ilegality, nýbrž důsledek omezených možností ve vydávání).

B) Tematika příspěvků otiskovaných v časopise Emancipace

Jak již jsem předeslal, časopis slouží především jako politická a ideová základna SDS, tím je zapříčiněna i velice specifická tematika v něm otiskovaných článků.

Orientuje se především na čtenáře, kteří působí uvnitř SDS a mají pravděpodobně stejný světový pohled jako autoři textů, a proto se v drtivé většině setkáváme s jasně socialistickými premisami procházejícími celým textem. Hodnotit proto úroveň a vypovídající hodnotu jednotlivých příspěvků by vyžadovalo analýzu jednoho po druhém vedoucí k „chůzi po tenkém ledu“ ideologického přesvědčení a světového názoru.

Pokusil jsem se spíše o zařazení jednotlivých příspěvků k určeným tématům a četnost těchto témat na stránkách časopisu Emancipace za celou dobu jeho trvání.

Z celkového počtu čtyřiceti dvou příspěvků otištěných v jedenácti číslech časopisu Emancipace bylo rozložení tematiky příspěvků následující. Články věnované:

- pojmu „socialismus“ nebo „levice“ 26.2 %
- současné české levici 14.3 %
- současné světové levici 9.5 %

- pojmu „globalizace“ 12 %
- vnitrostranické diskusí v SDS 7.1 %
- ekonomické problematice 14.3 %
- současnému politickému dění 7.1 %
- historii českých politických stran 2.4 %
- významným levicovým osobnostem 7.1 %

Z této kvantifikace ještě jasněji vyplývá celkové tematické zaměření časopisu. Dále také zajímavým faktem je, že více než 21 % příspěvků jsou přetiskované dokumenty známých levicových myslitelů (K. Marx, L. Trockij aj.) nebo dokumenty jiných politických stran (německé PDS či naši ČSSD).

Tři čísla Emancipace jsou explicitně věnována určité tematice: Emancipace 2001/3 problematice současné levice, Emancipace 2002/1 otázkám globalizace a Emancipace 2002/3 je věnována ekonomii.

Obecně by se dalo říci, že časopis plní svou roli tematicky levicově orientovaného diskusního občasníku, avšak na jeho stránkách chybí v současnosti živě diskutovaná témata, například příspěvky věnované sociálně-politické problematice, málo zmiňovaným tématem je také Evropská unie (některé články se výše zmiňované problematiky dotýkají, ale pouze okrajově).

C) Osoby příspěvatelů

Vzhledem k tomu, že se jedná o vnitrostranický časopis pražské SDS, velkou část příspěvků pocho-pitelně píše členové pražské organizace strany. Redakce se také snaží oslovovat i mimostranické le-vicové kapacity, což se jí poměrně daří (mimo jiné například příspěvky brněnského ekonoma Karla Kříže nebo příspěvky Františka Fabiána, předsedy Volné myšlenky ČR). Dále jsou často přetiskovány články zahraničních levicových periodik či články významných levicově smýšlejících osobností (již zmiňovaný K. Marx, A. Einstein).

Občas se také vyskytnou příspěvky členů jiných českých politických stran (KSČM nebo ČSSD).

Z celkového počtu 24 příspěvatelů, jejichž texty se kdy objevily na stránkách Emancipace, je rozlo-žení následující:

- členové SDS 50 %
- české levicově smýšlející osobnosti 25 %
- jiní autoři 16.5 %
- členové jiných českých politických stran 8.5 %

Podle mého názoru zde rozhodně chybí příspěvky od poněkud „kontroverznějších“ autorů, jež by moh-li pomoci rozvíjet poměrně stojaté vody diskusního potenciálu časopisu.

D) Dostupnost časopisu Emancipace

Nejsnazší cestou k časopisu Emancipace je odkaz na webových stránkách SDS (www.sds.cz) odkaz

Dokumenty - Emancipace, na nichž si můžeme vy-brat všechna jednotlivá zatím vydaná čísla. Teprve poslední číslo Emancipace je ve formátu .pdf a po-měrně lehce k tisknutí. Všechna předchozí čísla jsou vyvěšena v poněkud záhadné formě a při jejich sta-hování do tisku vhodné podoby se může stát, že tím strávíte více času než následnou četbou časopisu.

V tištěné verzi je časopis vydáván pouze pro vnitřní potřebu SDS a distribuován právě pro ni. V případě zájmu pořídit si časopis v originále se mů-žeme obrátit na adresu redakce (zároveň PV SDS): Jeremenkova 88, 140 00 Praha 4, případně pomocí elektronické pošty na šéfredaktora Emancipace p. Víta Stanislava (vitstanislav@volny.cz).

E) Redakce a vydavatel časopisu Emancipace

Vzhledem k tomu, že náklad se pohybuje kolem 50-100 výtisků na číslo (v současné době ještě méně díky zveřejňování Emancipace na internetových stránkách SDS ve formátu .pdf), se na jeho vzniku a finální podobě podílí některý z členů Pražského výboru SDS (nejčastěji Vít Stanislav nebo Milan Neubert).

Jako vydavatel je uveden PV SDS, který sídlí na stejné adrese jako redakce časopisu Emancipace.

Pro lepší představu o názorech redakce slouží pří-loha č.1 Interview s šéfredaktorem časopisu

4. Závěr

Závěrem je možno říci, že časopis Emancipace věrně odráží povahu a smysl existence SDS, pro niž je mnohem důležitější vytvoření ideologické plat-formy moderní socialistické strany než preference voličů (v případě časopisu čtenářů).

Za pozitivní bych označil poměrně vysokou obsa-hovou a intelektuální úroveň (z levicového pohle-du) časopisu a ve srovnání s jinými krajně le-vicově zaměřenými tiskovinami, se řadí k poměrně se-riózním počínům. Také je možno ocenit snahu jeho vydavatelů, jež vytvářejí tento časopis pravděpo-dobně ve svém volném čase a snaží se tuto úroveň udržet. Když si však na úplný závěr vezmeme jeho podtitul „levicový diskusní občasník nejen pro čle-ny pražské organizace SDS“ a analyzujeme ho, vy-chází nám, že se Emancipaci daří být opravdu tema-ticky levicovým občasníkem, snad jen živější disku-se „pokulhává“ a dle čistě mého osobního názoru mu hrozí, že bude jen pro pražské členy SDS a zů-stane pouze časopisem s marginálním významem, konečně jako celá Strana demokratického socialis-mu.

Autor je studentem Masarykovy univerzity v Brně, Fakulty sociálních studií, katedry politologie

Plácek:

Toto místo je vyhrazeno pro vaše názory a náměty. Stačí se jen obrátit na adresu redakce a my Vaše příspěvky zveřejníme.

**Ze zápisu schůzky Východočeské organizace SDS
dne 17. 5. 2003 Hradec Králové.**

4) Po prostudování materiálů přijatých na 2. zasedání sjezdu (3 programové dokumenty) se členové ZO SDS domnívají, že se jedná o příliš široký okruh problémů, který nemůžeme kapacitně zvládnout. Doporučujeme proto vybrat zásadní otázky a jejich řešení se věnovat, ostatní ponechat „samotoku“. Zejména Realizační program koncentrovat na problémy, na které stačíme.

5) Využít všechny tři programové dokumenty, přijaté na sjezdu a vytvořit z nich blok, který bude možno využít podle konkrétní potřeby:

a) Nejrozsáhlejší dokument (M. Neubert) zpracovat jako programové zdroje - kdo jsme, kde vidíme své místo, jak vnímáme a komentujeme současné problémy politiky, ekonomiky, společnosti, atd. Toto lze nabídnout hlavně lidem, kteří mají chuť, čas a možnost se rozsáhleji filozoficky zabývat danou problematikou, diskutovat, připomínkovat a zpracovávat komplexnější materiály.

b) Prozatímní program (zpracovaný J. Hudečkem a redigovaný na zasedání CV SDS 26. 4.) doformulovat jako PROGRAMOVÉ SMĚŘOVÁNÍ - co pro nás vyplývá z konstatování uvedených v programových zdrojích, s čím souhlasíme, s čím ne, co chceme podporovat atd. Toto by byl základní dokument pro běžnou potřebu a požadavky zvenčí - když někdo chce vědět jaký máme program a je ochoten si ho přečíst.

c) Realizační program (s. Stanislav) upřesnit jako PROGRAMOVÁ VÝCHODISKA,

d) t. j. jak bychom si představovali a realizovali to, co je uvedeno v Programovém směřování - v konkrétním časovém horizontu, s konkrétními opatřeními. Tato část programu by byla upřeshňována podle klíčových událostí na české, evropské a světové politické scéně, na zasedáních sjezdu)1 x za 2 roky).

6) Pro potřebu krátkého stručného informování zájemců o naši stranu využít jednostránkový výtah, který předložila s. Jenišťová.

Výtah z programu SDS

Jsmo demokratickou stranou, respektující pluralitu názorů a právo menšiny na obhajobu svého stanoviska. Naše politika vychází z názorů našich členů, jejich organizací a sympatizujících občanů. Všechna zásadní rozhodnutí přijímáme na základě svobodné diskuse, stanovisek členské základny a orgánů strany. Nemíníme však být organizací, která žije sama pro sebe. Máme zájem o spolupráci s nejrůznějšími sdruženími a iniciativami občanů. Chceme působit všude, kde lidé mají své pracovní, sociální a osobní problémy, či se setkávají na základě společných zálib a zájmů. Pokládáme za svou povinnost demokratickými prostředky usilovat o politický vliv a podíl na rozhodování o věcech veřejných, spoluvytvářet a navrhnout programy a koncepce společnosti a získávat pro ně co nejvíce občanů.

Naším východiskem je demokratický socialismus jako projekt společenské spravedlnosti, který solidárně spojuje svobodu a rovnost a dovršuje osvobození člověka od nadvlády vnějších, jemu vnucených vztahů.

V praktické politice dáváme přednost všelidským a společenským zájmům před stranickými, třídními či osobními. Chceme občanskou společnost ve které je dostatek prostoru a politických prostředků k prezentaci a uplatnění i menšinových názorů a rozvíjení aktivit politicky neorganizovaných občanů.

Místo ČR vidíme v prosperující demokratické a sociální Evropské unii, v mírovém a bezpečném světě. Má-li Evropská unie plnit svou funkci, musí být méně byrokratická, více demokratická a působit i jako obrana a hráz proti porušování mezinárodního práva mocnými tohoto světa. Podporujeme posílení prestiže institucí, založených na kolektivní bezpečnosti - OSN a KEBS, neboť ve věku atomových zbra-

ní je mír a ochrana proti terorismu důležitější než kdykoliv předtím.

Ekonomika má být pro lidi a ne naopak. Nestojíme o takové ekonomické změny, které se uskutečňují bez ohledu na zdraví člověka, které neslouží rozvoji vzdělanosti, mravnosti, kulturní vyspělosti a fyzické zdatnosti lidí a které narušují harmonii mezi člověkem a přírodou. Jsme pro to, aby v celospolečenské diskusi vznikl základní strategický program rozvoje a prosperity národní ekonomiky v podmínkách globalizace světa. Co je ekologické, mělo by být i ekonomické. Je třeba zastavit drancování vzácného a obtížně obnovitelného přírodního bohatství, znečišťování a devastaci životního prostředí, ke kterému často dochází jen v zájmu nepočetných menšin.

Stát se nemůže zříkat své spoluzodpovědnosti za ekonomické a sociální potřeby občanů.

Vytváření podmínek pro důstojný a bezpečný život lidí a pro zajištění sociální soudržnosti patří k základním funkcím moderního státu.

Klíčem k rozvoji společnosti je péče o vzdělání a celková kulturní vyspělost. Proto podporujeme požadavky na posílení materiální základny školství, zlepšování společenského postavení učitelů, dostupnost vzdělání pro všechny, jsme přesvědčeni o nutnosti větší státní finanční podpory vědy a výzkumu. Jsme pro výměnu uměleckých a kulturních výtvorů mezi všemi národy a státy, ale nechceme brak, podporující brutalitu a popírající základní etické a mravní kodexy lidstva.

Samosprávu a funkční právní řád považujeme za jeden ze základů prosperující společnosti.

Možnost rozhodování většiny občanů o ekonomickém a společenském životě v obci a v regionu je nezbytnou podmínkou realizace skutečně demokratického občanského systému. Máme výhrady k překotné novelizaci základních předpisů a špatně organizované legislativě, neboť vytvářejí špatně organizovaný právní řád, který občanům zhoršuje dovolání se spravedlnosti. Za jeden z podstatných nedostatků současného politického systému považujeme nedemokratické volební zákony, které zvýhodňují parlamentní strany a omezují pro voliče právo a možnost svobodného výběru.

Proč tu jsme a proč jsme to ještě nevzdali?

Co chceme?

Jak bychom to všechno realizovali?

To jsou naše PROGRAMOVÉ ZDROJE

To je naše PROGRAMOVÉ SMĚŘOVÁNÍ

To jsou naše PROGRAMOVÁ VÝCHODISKA

Souhrnně lze tyto dokumenty nazvat Programem Strany demokratického socialismu. Nestvořili jsme však žádný dogmatický plán vývoje lidské společnosti, nejsme apoštoly žádného nového náboženství. Jako rozumně uvažující lidé jenom usilujeme o to, aby měl každý člověk právo na lidskou existenci, na rozvoj svých duševních i tělesných schopností a na důstojné postavení v lidské společnosti bez ohledu na to, kde a komu se narodil a bez ohledu na případná omezení jeho tělesných či duševních schopností.

Vydáno PV SDS pro vnitřní potřebu SDS

Uveřejněné názory nemusí být vždy v souladu s názory celé PO SDS

Adresa redakce: Jeremenkova ul. 88, 140 00 Praha 4,

tel./fax: 272 10 32 70

www.sds.cz nebo vitstanislav@volny.cz